

طلاق- صوری

جامعه پدیا
این هم از آن قصه‌های هولناک روزگار مردم ناهل است؛ آنهایی که حاضرند مهر طلاق بر شناسنامه بگویند و اینگونه از اندک خدمات دولتی بهره‌مند شوند. خبر آمده که طی ۸ سال گذشته، ۱۳۰۰ پرونده «طلاق صوری» با شهود اعلام‌کننده طلاق به قصد تقلب نسبت به قانون، افشا شده است؛ پدیده‌ای نوظهور و آسیب‌زا در حوزه خانواده و اجتماع که اگر چه به ظاهر ثبت رسمی شده‌اند اما زوجین عملاً زندگی مشترک خود را ادامه می‌دهند و هدف اصلی آنها سوءاستفاده از مزایای سازمان تامین اجتماعی از جمله مستمری است. این موضوع، علاوه بر اثرات منفی اقتصادی، پیامدهای عمیق روانی و اجتماعی برای خانواده‌ها به همراه دارد که می‌تواند پایه‌های اخلاقی و فرهنگی جامعه را تحت‌تأثیر قرار دهد. آسیب جدی به بنیان خانواده به بهانه کمک‌های مالی و لوٹ شدن پدیده جدایی قطعا جزو مواردی نیست که بتوان عواقب آن را نادیده گرفت.

خبرخوان

رئیس پلیس راهور فراچا با اشاره به کاهش **۱۷ درصدی** تصادفات جرحی و فوتی در ایام اربعین، اعلام کرد، هر راننده‌ای که مرتکب تخلف حادثه‌ساز از شهر یور ۱۴۰۴ به بعد نشود، گواهینامه‌اش به‌صورت سیستمی تا ۲۰۲۵ تمدید خواهد شد.

وزیر بهداشت گفت با افزایش **۳۰ درصدی** حقوق رزیدنت‌ها از همین ماه و بهبود معیشت نیروهای طرح در مناطق محروم، حمایت از تیم ملی سلامت را تقویت می‌کنیم.

مدیرعامل اتحادیه حمل‌ونقل مسافر شهری کشور خبر داد با توجه به درخواست‌های والدین دانش‌آموزان، آخرین زمان ثبت درخواست با ویرایش اطلاعات والدین برای سرویس مدرسه در سامانه (سپند) **اولی الی ۱۵ شهریور ماه** است.

رئیس پلیس امنیت اقتصادی تهران از کشف **۵۵ هزار قلم** تجهیزات پزشکی قاچاق به ارزش ۳ میلیارد تومان در یک انباری خبر داد.

بسته آموزشی برای دانش‌آموزان ۲ زبانه

آموزش دانش‌آموزان ۲ زبانه سال‌های سال است که دغدغه فعالان اجتماعی و مدافعان حقوق کودک بوده و هست؛ چراکه آنها معتقدند بچه‌های ۲ زبانه به‌خصوص

اصل و شرح

خاص‌ترین پزشکان ایران

درباره پزشکی اجتماعی و پیشگیری که همه تلاشش حفظ سلامت مردم جامعه است

جامعه امروز

فاطمه عسگری نیا | روزنامه‌نگار | در میان تمام رشته‌های پزشکی باورتان می‌شود عده‌ای از پزشکان می‌روند و تخصص می‌گیرند که شما اصلا مریض نشسوید یا اگر مبتلا به بیماری خاصی هستید با روش‌های پیشگیرانه از سرعت روند پیشرفت بیماری شما با درک تمام شرایط اقتصادی و اجتماعی تان بکاهند؟ راستش را بخواهید این گروه از پزشکان از آن دسته طبیبانی هستند که دنبال در آمد زیاد از رشته‌ای که در آن تحصیل کرده‌اند، نیستند؛ چون دغدغه‌های اجتماعی‌شان بر تمام دغدغه‌های دیگرشان غلبه دارد؛ کسانی که صرفا می‌خواهند دنیا با انسان‌های سالم جای بهتری برای زندگی کردن باشد. صحبت از فارغ‌التحصیلان رشته پزشکی اجتماعی و پیشگیری است.

پزشکی اجتماعی و پیشگیری چیست؟

این دسته از پزشکان در رشته پزشکی اجتماعی و پیشگیری فارغ‌التحصیل شده‌اند و معتقدند برای در مان بیماری‌ها باید ریشه آنها را در شرایط اجتماعی، اقتصادی، محیطی، فرهنگی، سبک زندگی، تغذیه، تحرک، خودمراقبتی، رفتارهای سالم یا پرخطر، شرایط زندگی، مسکن، درآمد، امنیت، رفاه، عوامل روانی، آموزش و آگاهی و دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی درمانی جست‌وجو کرد؛ به‌خاطر همین به جای تجویز نسخه‌های طولیل و دراز گاه نسخه‌هایی کوتاه‌تر یا توصیه‌هایی برای تغییر سبک زندگی صادر می‌کنند تا افراد با خودمراقبتی برای سلامتشان ارزش بیشتری قائل شوند.

کاهش هزینه‌های درمان

بخواهیم خیلی ساده بگوییم یکی از مهم‌ترین تأثیرات مراجعه افراد جامعه به پزشکان اجتماعی و پیشگیری در کاهش هزینه‌های درمان است. دکتر اکبر شفيعی، متخصص پزشکی اجتماعی و پیشگیری معتقد است: «یک پزشک اجتماعی و پیشگیری در مواجهه با یک بیمار، صرفا بیماری او را نمی‌بیند، بلکه با در نظر

گرفتن همه جوانب اعم از سبک زندگی، وضعیت اقتصادی، وابستگی‌های اجتماعی، محل زندگی و حتی سلامت روح و روان فرد نسبت به درمان او اقدام می‌کند.» به روایت او یک پزشک اجتماعی و پیشگیری گاهی یک روانشناس است، گاهی یک جامعه‌شناس، گاهی یک راهنما و در نهایت آگاهی‌بخش مردمی که این روزها به همه‌چیز جز سلامت خود می‌اندیشند: «وضعیت اجتماعی و اقتصادی افراد از مهم‌ترین مولفه‌های اجتماعی مؤثر بر سلامت‌شان است. مطالعات نشان می‌دهد افراد با تحصیلات بالاتر و وضعیت اقتصادی مطلوب‌تر از سلامت و طول عمر بیشتری برخوردارند و به همان نسبت افراد فقیرتر و کم‌سوادتر با چالش‌های بسیاری در حوزه سلامت روبه‌رو هستند؛ افرادی که به واسطه این مشکلات عمدتا درگیر اعتیاد، الککل، بی‌توجهی به تغذیه و هزار و یک مشکل دیگر می‌شوند. ما به این موضوعات هنگام ویزیت بیمار دقت و سسی می‌کنیم حتی نسخه‌ای که می‌نویسیم متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی آنها باشد.»

درمان عمومی با پزشکی اجتماعی

منظورمان این نیست که آقا یا خانم پزشک برای شما نسخه‌ای برای رفع آلودگی هوا یا آسیب‌های اجتماعی می‌نویسند. از آنجا که پزشکان اجتماعی و پیشگیری در دنیا برنامه‌ریزان اصلی سلامت هر کشور هستند، این توانایی را دارند که در رأس برنامه‌ریزی برای سلامت با مطالعه عوامل مؤثر بر آسیب‌های اجتماعی قرار گیرند و راهکارهایی ارائه دهند. حالا این کار را چطور انجام می‌دهند؟ با تشکیل حلقه‌ای از متخصص مرتبط با هر موضوع یا چالش اجتماعی راهکارهای لازم را برای جلوگیری از این اتفاق پیشنهاد می‌دهند. دکتر شفيعی می‌گوید: «اگر در تمام طول این سال‌ها از پزشکان اجتماعی در جایگاه واقعی خود در ایران استفاده می‌شد شاهد آسیب‌های اجتماعی کمتری در جامعه بودیم.» به گفته این متخصص پزشکی اجتماعی در کشورهای اروپایی نه‌تنها متخصصان این رشته، بلکه فلوشیپ‌های رشته پزشکی اجتماعی هم امروز به ار تقای کیفیت زندگی اجتماعی مردم‌شان کمک می‌کنند؛ چیزی که ما در کشورمان نداریم و تحصیل در این رشته به‌مقطع تخصص ختم می‌شود!

خادمان خاص امام رضا(ع) زیاد هستند؛ آنها که از توانایی یا پیری در جوار حرم و بارگاه امام رضا(ع) به زائران خدمت کردند تا زیارتی دلچسب و به‌یادماندنی داشته باشند. در این میان اما برخی

۷۹ سال خادمی

مقرب‌ترند؛ مثل حاج‌محمد مسئله‌گو دری که ۷۹سال خادم امام رضا(ع) بود و در ۹۸سالگی در جوار او آرام گرفت. او از ۱۹سالگی به نیابت از پدرش مرحوم فقه‌الاسلام میرزا حسن، خادم

کودکان دوره ابتدایی به محض ورود به مدرسه با کتاب‌های درسی فارسی‌زبان که درک و آشنایی با مباحث آن سخت است، روبه‌رو می‌شوند؛ موضوعی که باعث می‌شود این بچه‌ها به‌مراتب از سطح تحصیلی و نمرات پایین‌تری نسبت به سایر دانش‌آموزان برخوردار باشند. اما حالا خبر رسیده آموزش و پرورش قرار است

فراز و فرودهای پزشکی اجتماعی و پیشگیری در ایران

دکتر شفيعی تاریخ این رشته را بر ایمان ورق می‌زند: «قدمتش به میانه قرن ۱۹بر می‌گردد و بلژیک نخستین کشوری بود که این رشته را تدریس کرد. در ایران این رشته فراز و فرودهای بسیاری را تجربه کرده؛ از دهه ۵۰ که شیراز به‌عنوان نخستین دانشگاه پذیرش دانشجو در این رشته را آغاز کرد تا به امروز حدود ۵۲سال می‌گذرد. درواقع دانشگاه شیراز با هدف تربیت متخصصانی که در رأس شبکه‌های بهداشت و درمان، هم امور مدیریتی را دنبال و هم خدمات پزشکی ارائه می‌کنند، این دانشجوها را تربیت کرد. اما سال ۱۵۷۷توجه به تغییراتی که در کشور اتفاق افتاد روند پذیرش دانشجو در این رشته متوقف شد. اما این پایان ماجرا نبود؛ گرچه در سال‌های ۶۴-۶۳ مجدداً این رشته در دانشگاه‌ها شکل گرفت، اما متأسفانه از آنجا که جایگاه‌های مدیریتی جای خالی نداشتند و تکمیل شده بودند، این فارغ‌التحصیلان نتوانستند در جایگاه واقعی خود خدمت کنند.» در حال حاضر نزدیک به ۴۰۰متخصص پزشکی اجتماعی در ایران فعالیت دارند که ۶۰درصد آنها عضو هیات علمی و سایرین در بخش‌های خصوصی و پژوهشکده‌ها مشغول به کار هستند.

آگاهی‌بخشی نیاز جامعه امروز اجتماعی

اگر آگاهی مردم درباره سلامت‌شان بیشتر نشود، ۷۰درصد مرگومیرهای زودرس(فارغ از حوادث) زیر ۶۰سال قابل پیشگیری است؛ این وعده‌ای است که دکتر شفيعی به مردم می‌دهد و می‌گوید چالش امروز جامعه ما ناآگاهی در برابر ارزش سلامت است.

درواقع ما ز:

ابتدا نه به بچه‌ها در مدارس این آموزش و آگاهی را دادیم و نه در بزرگسالی؛ به‌خاطر همین مردم ما نسبت به چکاپ‌های دوره‌ای سلامتشان بی‌توجهند و این بی‌توجهی باعث بروز بیماری‌هایی می‌شود که زندگی اجتماعی آنها را دستخوش تغییرات زیادی می‌کند؛ برای مثال فردی که به‌علت تغذیه نامناسب درگیر چاقی و بیماری‌های قلبی می‌شود و شغل آزاد دارد برای انجام یک عمل ساده قلب علاوه بر هزینه‌های بسیاری که باید پرداخت کند از شغل روزمزدی خود جامی‌ماند و این بیکاری تمام جوانب زندگی شخصی و اجتماعی او را درگیر چالش می‌کند. ما به‌عنوان پزشکان اجتماعی از بروز این بیماری‌ها پیشگیری می‌کنیم تا حیات اجتماعی افراد تهدید نشود.

طرح: شهریار احمدعلی خلیلی

حرم شد و هیچ‌گاه این جایگاه را ترک نکرد. او و مردان و زنان زیادی از سراسر ایران افتخار خادمی امام رضا(ع) را داشته‌اند و دلگرم به پوشیدن این لباس هستند.

در پناه امام رضا

چند روایت از دفاتر خاص حرم رضوی که مأمّن زائران این بارگاه است

مهدکودکان و سالخوردگان

این بخش هم از آن بخش‌های جذاب حرم امام رضا(ع) است که جوینده را به پاینده می‌رساند؛ مهدکودکان بازگوشی که در هیاهوی صحن‌های بزرگ دست پدر و مادرشان را رها کرده و دیگر آنها را پیدا نکرده‌اند. خادمان داخل صحن‌ها، کودکان سرگشته و ترسیده را پیدا می‌کنند و به این واحد می‌روند، به آنها اسباب‌بازی می‌دهند و با آنها بازی می‌کنند تا سایر خادمان با گشتن در صحن‌ها و بدنبالش نیامده، اما عجیب‌تر از آن پیدا شدن یک پای مصنوعی بی‌صاحب و ویلچر برقی است که معلوم نیست صاحبان آن چطور به خانه برگشته‌اند.» او می‌گوید همه لوازم را تا بازگشتن زائران نگه می‌دارند، اما وسایل کم‌اهمیت‌تر را بعد از یک سال به خیریه‌ها تحویل می‌دهند. این یعنی خادمان امام رضا(ع) مانندار لوازم مردم هستند تا کسی در این حرم وسیله‌ای گم نکند.

خانه اشیای گمشده

دفتر اشیای گمشده در کنار در ورودی باب‌الجواد(ع) قرار دارد؛ جایی که کمتر زائری از وجود آن مطلع است که اگر اینطور بود این حجم از وسایل عجیب و غریب در این دفتر دور هم جمع نمی‌شدند؛ دفتر بزرگی که شده انبار گمشدگان زائران. آقای حسینی یکی از خادمان حرم در این باره می‌گوید: «چند وقت است ۴۰۰گرم طلا پیدا شده که صاحب آن به‌دنبالش نیامده، اما عجیب‌تر از آن پیدا شدن یک پای مصنوعی بی‌صاحب و ویلچر برقی است که معلوم نیست صاحبان آن چطور به خانه برگشته‌اند.» او می‌گوید همه لوازم را تا بازگشتن زائران نگه می‌دارند، اما وسایل کم‌اهمیت‌تر را بعد از یک سال به خیریه‌ها تحویل می‌دهند. این یعنی خادمان امام رضا(ع) مانندار لوازم مردم هستند تا کسی در این حرم وسیله‌ای گم نکند.

نگهبانان مهر نماز

آمرد نیستند؛ پشت یک میز کوتاه و مهرهای نماز را دانه‌دانه روی فرش کوچکی که جلوی‌شان پهن است، می‌کشند تا تمیز شود. اینجا بخش «مهرخانه» حرم است و آنها خادمی هستند که حواس‌شان به تمیزی و شکل بودن مهرهای نماز است؛ مهرهایی که به روایت مسئول حرم ۲۰۰هزار تاست و روزانه تعدادی از آنها برای تعمیر و نظافت به‌بخش «مهرخانه» می‌روند. مسئول این واحد می‌گوید: «مهرهایی را که مردم گوشه و کنار حرم روی زمین می‌گذارند جمع می‌کنیم، اگر مهری کثیف باشد یا گوشه و کنارش شکسته باشد، می‌آید اینجا برای تعمیر و نظافت. خادمان این بخش از حرم کاملا دلی این کار را انجام می‌دهند.»

فهیمة طباطبایی | روزنامه‌نگار | اکثرمان با امام رضا(ع) خاطره داریم، با آن گنبد طلایش، نقاره خانه و نسقا خانه‌اش، با صحن آزادی، پنجره فولاد، ضریح بالا سسر، مسجد گوهرشاد، غذاخوری حضرت و خادمانی که همیشه در خدمت زائران ایستاده‌اند. حرم امام رضا(ع) برای مردم مثل حرم امام علی(ع) خانه پدری است؛ همان قدر در امنیت و آرامش. آشنایی هستند همیشه که هر جا دل‌شان بخواهد می‌توانند بنشینند، بخندند، گریه کنند، قدم بزنند و خودشان باشند. این حرم و بارگاه دهه‌ها تشکیلات دارد که نهایت ادب ایرانی‌ها را به امام شیعیان که مهمان کشور ماست، نشان می‌دهد. صدها سال است که این تشکیلات کاملاً دلی و خودجوش از سوی مردم و با پول آنها شکل گرفته، سامان یافته و از سوی صدها خادم اداره می‌شود. هر ایرانی مسلمان آرزو دارد که خادم آن حرم شریف شود و در بارگاه امام رضا(ع) خدمت کند و این بزرگ‌ترین ویژگی حرم امام رضا(ع) است. در این بارگاه بخش‌هایی هست که نشان از نظم سیستم اداره حرم و پذیرایی از زائران دارد؛ بخش‌هایی که کمتر به آنها دقت کرده‌ایم.

گزارش

گزارش

صفحه‌ار: امجد اصغری

هشتگ روز

خلوت‌نشین گوشه گوهرشاد

لیلا شریف | روزنامه‌نگار | در میان کاشی‌های فیروزه‌ای و لاجوردی صحن گوهرشاد، آنجا که هیاهوی زائران را آرامش‌نشته در صف مرتب فرش‌های حرم گرم می‌خورد، گاهی چشم‌ها و دل‌ها از نوای مردانی پر می‌شود که صدایشان همان نقطه اتصال با شمس‌المشوس است.

آرام و بی‌صدا، گوشه‌ای از صحن را انتخاب می‌کنند که گنبد طلایی چشم‌نشان را متبرک کند و باین انتخاب نه‌تنها دلشان بلکه چشم‌هایشان بدانند از این نجوای بی‌تکلف چه می‌خواهند. برایشان مهم نیست که نزدیک‌ترین فاصله را برای همهجورایی این روضه‌های دلی انتخاب می‌کنند، کلمات هستند که از دل نشأت می‌گیرند و بر زبان جاری می‌شوند.

از همان اول مشخص است که مخاطب خاص این روضه‌های آرام، همان صاحب گنبد طلاست و برای گفتن از دلنگنی‌ها و ارادت‌نیز به منبر و مجلسی نیست. برای گفتن از این عاشقی، خواندن روضه‌های زیر لب کار برای صدای پرطنین را می‌کنند. نه دفتری، نه کاغذی؛ تمام کلمات از دل جاری می‌شوند تا همه بدانند این بی‌ریایودن، همان رفاقتی است که امام رضا(ع) به زائرانش هدیه می‌دهد. گاهی با صدایی گرفته، از غربت کربلای می‌گویند؛ از کودکی تنها کنار خیمه، از عطشی که در گلو مانده باز عاشقی و رفاقتی قدیمی. از میان تمام این خط به خط با دل رقتن‌ها و خواندن‌ها، این روزها صدای کربلایی مهرداد ملکی که در میان زائران امسام رضا(ع) با روضه‌ای دلی از دلنگنی‌هایش می‌گوید، تبدیل به همان نقطه اتصال بی‌تکلف زائران با امام غریب شده است. آنهایی که این روزها دلشان هوای حرم امام رضا(ع) و خلوت دلنشین صحن گوهرشاد را کرده است، با این مداح جوان تکرار می‌کنند: «حساس می‌کنم که همین جاست جنتم/ وقتی که در حریم تو گرم زیارتم/ او شدم فقط که نوازش کنی مرا/ من صید مبتلا شده این ضمانتم / خلوت‌گزین صحن گوهرشاد تو منم / یک شب سسری بزن به من و کنج عزلم / در شهر شهرتم شده دیوانه رضا / در ماجرای عاشقی‌ات درس عبرت من...»

